

УДК 002:[008:629] (477)

DOI: <https://doi.org/10.32461/2409-9805.1.2020.205410>

Литвинська Світлана Віталіївна,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри історії та документознавства
Національного авіаційного університету
zlsv@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-5761-5124>

ДОКУМЕНТАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГОСПОДАРСЬКО-ДОГОВІРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В АВІАЦІЙНІЙ ГАЛУЗІ

Мета роботи – розглянути особливості документаційного забезпечення господарсько-договірної діяльності в галузі цивільної авіації, зокрема у КП «Міжнародний аеропорт “Київ” (Жуляни) ім. Ігоря Сікорського». **Методологія дослідження** полягає у використанні теоретичних й емпіричних методів дослідження, а саме: спостереження, опису, аналізу і синтезу, узагальнення. **Наукова новизна.** У статті обґрунтовуються можливості комплексного вивчення документаційного забезпечення господарсько-договірної діяльності підприємств авіаційної галузі, створення єдиної класифікації видів і типові форми договорів на повітряному транспорті. **Висновки.** Удосконалення документаційного забезпечення господарсько-договірної діяльності в авіаційній галузі на сучасному етапі є важливим, оскільки це сприятиме підвищенню рівня організації роботи з документами і налагодженню ділової комунікації між суб'єктами підприємництва, зокрема українськими та зарубіжними аеропортами.

Ключові слова: документ, господарсько-договірна діяльність, договір, контракт, угода, підприємство, авіаційна галузь.

Литвинская Светлана Витальевна,
кандидат филологических наук, доцент,
доцент кафедры истории и документоведения
Национального авиационного университета

ДОКУМЕНТАЦИОННОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ХОЗЯЙСТВЕННО-ДОГОВОРНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В АВИАЦИОННОЙ ОТРАСЛИ

Цель работы – рассмотреть особенности документационного обеспечения хозяйственно-договорной деятельности в области гражданской авиации, в частности в коммунальном предприятии «Международный аэропорт “Киев” (Жуляны) им. Игоря Сикорского». **Методология исследования** заключается в использовании теоретических и эмпирических методов исследования, а именно: наблюдения, описания, анализа и синтеза, обобщения. **Научная новизна.** В статье обосновываются возможности комплексного изучения документационного обеспечения хозяйственно-договорной деятельности предприятий авиационной отрасли, создание единой классификации видов и типовые формы договоров на воздушном транспорте. **Выводы.** Совершенствование документационного обеспечения хозяйственно-договорной деятельности в авиационной отрасли на современном этапе является важным, поскольку это будет способствовать повышению уровня организации работы с документами и налаживанию деловой коммуникации между субъектами предпринимательства, в частности украинскими и зарубежными аэропортами.

Ключевые слова: документ, хозяйственно-договорная деятельность, договор, контракт, соглашение, предприятие, авиационная отрасль.

Lytvynska Svitlana,

Doctor of Philosophy in Philology, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of History and Documentation
National Aviation University

DOCUMENTATION SUPPORT FOR ECONOMIC AND CONTRACTUAL ACTIVITIES IN THE AVIATION FIELD

The purpose of the article is to consider the peculiarities of the documentary support of economic and contractual activity in the field of civil aviation, in particular at the Municipal Enterprise «International Airport “Kyiv” (Zhulhany) named after Igor Sikorsky». The methodology of the study is to use theoretical and empirical methods of research, namely: observation, description, analysis and synthesis, generalization. Scientific novelty. The article substantiates the possibilities of a comprehensive study of documentation of economic and contractual activity of aviation industry enterprises and the creation of a unified classification of types and typical forms of contracts for air transport. Conclusions. The peculiarities of execution of the contracts of KP “МА “Kyiv” (Zhulhany)” are to determine the specifics of the subject of contractual relations that directly affect the obligatory and additional provisions of the contract. In general, the content of the contract, the structure, and placement of details have a typical set of details that determine the general moments of the conclusion, change, and termination of contractual relations. The basis of economic and contractual activity consists of contracts on transportation of passengers and luggage, on a lease, on-ground service of aircraft, on the procedure of deciding compensation of services, on the provision of the use of airport infrastructure, etc. All of these types of contracts are characterized by the following features: consensual, retaliation, bilateralism, writing. Documenting the airport's business and contracting activities requires analytical research. Common classification of species and standard forms of basic and ancillary contracts for air transport should be established. Improvement of documentation support of economic and contractual activity in the aviation industry at the present stage is important since it will help to increase the level of organization of work with documents and establish business communication between the subjects of business, in particular, Ukrainian and foreign airports.

Key words: document, economic and contractual activity, contract, agreement, enterprise, aviation field.

Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю ґрунтовного вивчення й підвищення рівня документаційного забезпечення господарсько-договірної діяльності в авіаційній галузі України, що наразі стрімко розвивається. Діяльність цивільних авіаційних служб і підприємств потребує документаційного супроводу, оскільки зобов'язання, які виникають між сторонами, мають бути оформленими не лише юридично, а також містити документознавчу складову. Ведення документації господарсько-договірної діяльності забезпечує ефективне функціонування підприємства, надаючи йому можливість вступати в договірні відносини з юридичними і фізичними особами. Вдосконалення системи документаційного забезпечення господарсько-договірної діяльності є важливим, оскільки це сприятиме підвищенню рівня організації роботи з документами, налагодженню ділової комунікації між суб'єктами підприємництва.

Аналіз дослідження і публікацій. Процедура нотаріального посвідчення договірних зобов'язань регламентовано Законом України «Про нотаріат» [1]. Закон України «Про електронну комерцію» [2] і Закон України «Про електронні довірчі послуги» [3] координують можливість проставлення електронного підпису цифровим ідентифікатором та надання юридичної сили договорам, контрактам, угодам. Враховуючи те, що документи господарсько-договірної діяльності підтверджують цивільно-правові зв'язки між сторонами, то основна частина нормативів і приписів знаходиться в Цивільному кодексі України [5], Господарському кодексі України [6] та частково міститься в Кодексі законів про працю України [4].

Документи господарсько-договірної документації фіксують різноманітні види діяльності організації, підприємства або установи. Питаннями виконання правової функції цих

документів (договорів, контрактів, угод) займалися: І. Дроздов [9], В. Мілаш [12], С. Немченко [13], О. Подвірна [16], Д. Щербина [18] та інші. У працях науковців акцентовано увагу на правову й регулятивну функції, що ці документи виконують. Крім цього, у роботах С. Немченко [13] та О. Подвірної [15] наголошено на важливість процедури вільного укладання, внесення змін та умов розірвання зазначених документів. Велику увагу приділено договору як провідному документу господарської діяльності в підприємстві у роботах І. Дроздова [9], В. Мілаш [12] і Д. Щербини [18].

До питання визначення особливостей укладання й функціонування документів господарсько-договірної діяльності звернулися у своїх наукових розвідках Ю. Палеха [14], С. Сельченкова [13], Г. Швецова-Водка [17] та інші фахівці в галузі документознавства і діловодства. Так, Г. Швецова-Водка [17] обґрунтувала дефініцію поняття «договір» як документа, «що фіксує домовленість між двома чи кількома сторонами про встановлення визначених відносин і регулює ці відносини» [17, 54]. Науковці Ю. Палеха [14], С. Сельченкова [13] також репрезентували дефініції понять, більше уваги приділили класифікації і належному оформленню вищезазначених документів, описали склад їхніх постійних і змінних реквізитів, типові форми тощо.

Мета роботи – розглянути особливості документаційного забезпечення господарсько-договірної діяльності в галузі цивільної авіації, зокрема у Комунальному підприємстві «Міжнародний аеропорт “Київ” (Жуляни) ім. Ігоря Сікорського».

Наукова новизна. У статті визначено вузлові аспекти і обґрунтовано можливості комплексного вивчення документаційного забезпечення господарсько-договірної діяльності підприємств авіаційної галузі, створення єдиної класифікації видів і типові форми договорів на повітряному транспорті.

Виклад основного матеріалу. Господарсько-договірна документація, як правило, представлена трьома різновидами: трудовою угодою, контрактом та договором. Документи господарсько-договірної діяльності забезпечують здійснення цивільних і господарських відносин. Залежно від специфіки підприєм-

ства, організації або установи, де провадиться дана діяльність, надається перевага конкретному виду документа з комплексу спеціалізованої документації.

Зважаючи на стрімкий прогрес розвитку цивільної авіації та зростання пасажиропотоку до нашої країни, слід відмітити діяльність другого за завантаженістю в Україні аеропорту – КП «Міжнародного аеропорту “Київ” (Жуляни) ім. Ігоря Сікорського» (далі – КП «МА “Київ” (Жуляни)»). Так, Л. Кузьменко у статті «Регулювання діяльності аеропортів: світовий досвід» зазначає [10], що Міжнародний аеропорт «Київ» (Жуляни) ім. Ігоря Сікорського має налагоджені контакти з низкою таких зарубіжних («Jordan Airways», «Alitalia», «Belavia», «LOT», «Bravo Airways», «Buda Airways», «Pegasus Airlines», «Vueling») та українських авіакомпаній (ВАТ «Мотор-Січ», ВАТ Авіакомпанія «Буковель», ТОВ «ЧеленджАероЮкрейн»), є хабом для лоукост-компаній «Wizz Air», «Ernest», «Yan Air», а також забезпечує аеровокзальний комплекс хендлінговими компаніями («МастерАвіа», «Транс-Аеро-Хендлінг»), які займаються наземним обслуговуванням пасажирів.

Незважаючи на невеликий розмір аеровокзального приміщення, аеропорт повністю забезпечує цілодобову роботу авіакомпаній та їхніх хабів. Підприємство має тісні зв'язки з багатьма іноземними авіакомпаніями, тому в майбутньому заплановано розширення партнерських контактів і широке впровадження інвестиційної програми з метою технічного і економічного розвитку аеропорту. Згідно зі статутом КП «МА “Київ” (Жуляни)» було засновано територіальною громадою м. Києва. Підприємство підпорядковується безпосередньо Головному управлінню транспорту і зв'язку виконавчого органу Київської міської ради. Сьогодні КП «МА “Київ” (Жуляни)» є одним із найпопулярніших аеропортів країни, другим за завантаженістю та п'ятим за розмірами аеровокзального комплексу.

Наразі КП «МА “Київ” (Жуляни)» провадить свою діяльність на підставі чинного Статуту, затвердженого від 24.01.2012 р. за №107, відповідно до якого в цивільно-правових і господарських відносинах виступає юридичною особою, яка користується наділеними

правами та обов'язками, працює на основі госпрозрахунку, має власний баланс і рахунок у банку, круглу печатку з найменуванням підприємства, власні бланки організаційно-розпорядчих документів та інші реквізити [8]. Крім цього, КП «МА «Київ» (Жуляни)» здійснює діяльність на підставі таких документів: свідоцтва про реєстрацію платника податків на додану вартість від 07.07.1997 р. за №НБ279862, свідоцтва про реєстрацію юридичної особи від 24.06.1999 р. за №А00001919 та довідки з Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України від 31.01.2012 р. за №520573.

Діяльність аеропорту зосереджена не тільки на наданні авіаційних послуг, перевезенні пасажирів, вантажу та пошти, а також вказує на зростаючу популярність аеропорту серед зарубіжних авіакомпаній. Високий рівень технічного забезпечення свідчить про пріоритетність і значний розвиток господарської діяльності комунального підприємства, що зафіксовано у щорічних фінансових звітах аеропорту, розміщених у вільному доступі на офіційному веб-сайті. З огляду на невеликий кількісний склад документів господарсько-договірної діяльності слід зазначити високий рівень складності їхнього оформлення. Під час створення договору, наприклад, необхідно враховувати велику кількість вимог та зауважень щодо встановлення договірних зав'язків між суб'єктами підприємницької діяльності.

Документування господарсько-договірних відносин під час укладання договору вимагає від будь-якого підприємства дотримання формуляра та реквізитів документа, опису конкретних положень і ведення контролю за виконанням усіх пунктів, вказаних в основній частині договору. Оскільки КП «МА «Київ» (Жуляни)» є комунальним підприємством, підпорядкований Київській державній адміністрації, то окрім виконання вищезазначених пунктів це підприємство має подавати звітність з усіх укладених договорів з іншими підприємствами, компаніями, установами або фізичними особами.

Типовим для складання договору є такі його реквізити, як: назва, предмет договору,

права і обов'язки сторін, термін дії, порядок і умови розрахунків, форс-мажорні обставини, вирішення спорів, юридичні адреси сторін та їхні реквізити, печатки, підписи. Однак від специфіки предмета укладання договору буде залежати зміст і наповненість договору, тому поряд із традиційними положеннями договору мають місце і особливі частини, які відображають тему і проблему виникнення господарсько-договірних відносин між сторонами. З огляду на те, що КП «МА «Київ» (Жуляни)» спеціалізується на наданні авіаційних послуг із перевезення пасажирів, вантажу, багажу, пошти та користується послугами хендлінгу, то в документах господарсько-договірних відносин повинні бути відображені ці особливості.

Наразі на авіаційних підприємствах застосовуються транспортні договори на повітряному транспорті відповідно до Повітряного кодексу України [7]. Це основні договори, а саме: договір чартеру, договір фрахтування, договір перевезення пасажирів і багажу, договір перевезення вантажу. А також допоміжні, що віддзеркалюють специфіку повітряного транспорту та його виробничі потужності, а саме: договір із наземного обслуговування авіаційної техніки, договір зі страхування, договір купівлі-продажу повітряного судна (чи окремих його елементів), договір користування інфраструктурою аеропорту та виконання вимог з екологічної безпеки, договір компенсації вартості послуг. Загалом документи господарсько-договірної діяльності в авіаційній галузі відповідають вимогам Цивільного кодексу України та Господарського кодексу України, але мають певні недоліки в діловому оформленні. Тому необхідно розробити сучасні типові форми цих документів [11].

Основні транспортні договори покликані зафіксувати і задовільнити потреби населення та учасників господарського життя у перевезеннях та пов'язаних з ними послугах. Наприклад, особливістю чартерного договору є те, що сторони завчасно укладають договір про майбутні перевезення за допомогою одного чи кількох повітряних суден або їх частини для перевезення пасажирів чи вантажу за відповідну оплату.

Договір перевезення пасажирів та його багажу теж має свої особливості. У тексті до-

кумента обов'язково чітко прописують безпосереднього перевізника і пасажирів. А у тексті договору про перевезення багажу визначають, що перевізником виступає фізична або юридична особа – експлуатант повітряного судна, що здійснює перевезення за наявності свідчення експлуатанта.

Важливими є допоміжні види транспортних договорів. Так, договір страхування регулює відповідальність повітряного перевізника за можливу шкоду, заподіяну пасажирів, багажу, вантажу, аеропорту, повітряному судну тощо. Договір купівлі-продажу повітряного судна врегулює спірні моменти, тому такий договір укладається в кілька етапів, а саме: передпродажна підготовка підписання договору купівлі-продажу повітряного судна, складання проекту договору купівлі-продажу, передачу-прийом повітряного судна, реєстрацію договору. Договір обслуговування авіаційної техніки укладається на базі державного чи приватного замовлення, де виконавець зобов'язується виконати ремонтні або інші технічні роботи на повітряному судні за відповідну плату, а замовник – прийняти роботу та оплатити її.

Для усіх зазначених видів транспортних договорів характерні такі ознаки: консесуальність, відплатність, двосторонність, письмова форма укладання. Будова усіх зазначених видів договорів передбачає наявність шаблону або макету, тому що для тексту договору характерно використовувати трафаретну форму [1, 30].

Однак видовий склад вирізняється наявністю істотних відмінностей у структурі вказаних договорів. Структурне оформлення загальних стандартних договорів (договір фрахтування, перевезення пасажирів і багажу, перевезення вантажу) подібне, хоч деякі реквізити договорів визначаються відповідно до цільової спрямованості. Наприклад, у договорі про перевезення вантажу окремо зазначаються обов'язки перевізника і відправника та порядок розрахунків за перевезення.

У допоміжних договорах спільним є поняття, що позначають назви розділів: «Предмет договору», «Відповідальність сторін», «Термін дії договору» та «Юридичні адреси сторін та їх реквізити». Оскільки вищевказані

договори регулюють специфічне коло діяльності, то відповідно вони містять особливі положення. Наприклад, договір обслуговування авіаційної техніки містить спеціальні реквізити, а саме: «Прийняття-передача транспортного засобу», «Виконання робіт», «Особливі умови».

Текст договору страхування також має свої специфічні відмінності. Одними з них є назви реквізитів: «Страхова сума, страховий тариф і умови страхування», «Розміри страхових платежів і порядок їх внесення», «Страхові випадки», «Умови здійснення виплати страхового відшкодування».

Відрізняється й текст договору купівлі-продажу повітряного судна. Документ містить такі назви рубрик: «Ціна і загальна сума договору», «Умови платежу», «Умови прийому-передачі повітряного судна», «Транспортування літака», «Форс-мажор».

Специфіка договору «Про компенсацію вартості послуг» полягає у встановленні між КП «МА “Київ” (Жуляни)» та юридичною або фізичною особою таких господарських відносин, які передбачають розрахунки за користування землею або площею, що належить аеропорту. В договірних відносинах аеропорт виступає орендодавцем, який надає ділянку землі або приміщення для проведення певних робіт, а сторона, яка займає ділянку землі або приміщення, виступає орендарем, який здійснює компенсацію витрат орендодавцю. Як правило, сторонами-укладачами цього договору є генеральні директори підприємств, організацій або установ.

Зазвичай договір «Про компенсацію вартості послуг» містить такі реквізити: назву, предмет договору; вартість послуг і порядок розрахунків; обов'язки сторін; відповідальність сторін; форс-мажорні обставини; строк дії договору; юридичні адреси і банківські реквізити сторін, печатки, підписи. Так, у реквізиті «Предмет договору» описано функції сторін. Предмет встановлення договірних відносин зазначає, на підставі якого документа укладено цей договір і вказано його часові межі, також може бути присутнє посилання на інфографіку, представлену діаграмами, графіками, таблицями тощо, яку наведено як у основній частині договору, так і в додатках. Рекві-

зит «Вартість послуг і порядок розрахунків» містить термін передплати та повної оплати за надання певних послуг аеропортом.

У реквізиті «Обов'язки сторін» описано обов'язкові функції сторін та покладено імператив на їхнє виконання. Реквізит «Відповідальність сторін» передбачає звернення до чинного законодавства.

Положення «Форс-мажорні обставини» описує непереборні обставини, в силу яких виконання пунктів договору стало неможливим (загроза війни, збройний конфлікт, акти тероризму, диверсії і піратство, безлади, аварія, пожежа, вибух, епідемія, ураган, ожеледь тощо). Тоді сторони звільняються від виконання покладених на них обов'язків. У реквізиті «Строк дії договору» зазначають термін дії договірних відносин і причини, які можуть достроково припинити дію договору. Договір складається у двох примірниках і має однакову юридичну силу. Останнім пунктом договору є подання реквізитів сторін, їхні підписи та печатки юридичних осіб.

Договір «Про користування інфраструктурою аеропорту та виконання вимог з екологічної безпеки» також визначає відносини між КП «МА «Київ» (Жуляни)» та юридичною особою, яку іменують, як правило, як «аеропорт» та «підприємство» відповідно. Специфіка договору полягає у наданні певної частки аеропорту в користування іншим підприємствам, організаціям або установам.

В договорі «Про користування інфраструктурою реквізит «Предмет договору» містить перелік об'єктів, які належать до інфраструктури аеропорту. Положення «Умови і порядок оплати» вказує на термін оплати підприємством суми вартості послуг, а аеропорт зазначає фіксовану суму сплати з урахуванням ПДВ. У разі зміни фіксованої суми договір також підлягає зміні обома сторонами. Реквізит «Строк дії та особливі умови» визначає не тільки дію договору, а також включає порядок розірвання його строком до 20 календарних днів до моменту настання цієї дії. Характерною особливістю даного договору є те, що за відсутності письмової заяви від однієї зі сторін про припинення або зміну умов договору, останній вважається продовженим на наступний календарний рік. Зміни можуть вважати-

ся дійсними тільки в тому випадку, якщо вони викладені окремим документом та засвідчені підписами і печатками сторін.

Договір «Про наземне обслуговування» є найбільш специфічним документом у господарсько-договірній діяльності МА «Київ» (Жуляни), оскільки може виступати як незалежним документом у встановленні договірних відносин, так і бути окремим додатком до основного договору про певну діяльність аеропорту. Загалом даний вид договорів має нестандартне оформлення, тому що не підпорядкований загальній структурі та викладу змісту договору, зокрема: преамбула; обслуговування і тарифи; додаткові послуги і тарифи; оплата; межі відповідальності; сфера відповідальності; передача послуг; порядок розрахунків; нагляд і управління; термін дії, зміни та припинення дії договору; повідомлення; законодавство; форс-мажор; спеціальні умови; антикорупційне застереження; інші умови; юридичні адреси і реквізити сторін.

Зважаючи на те, що описаний договір більшою мірою розглядається як додаток до основного договору, ніж є самостійний документ, то конкретизація певних реквізитів договору є доречною. Крім цього, структура документа не є ієрархічною, тому що реквізит «Юридичні адреси і реквізити сторін» зазначено як на початку договору, так і в кінці. Також термін дії договору вказано до початку викладу основних положень. Реквізит «Передача послуг» встановлює процес передавання послуг обслуговуючої компанії хендлінгу.

Висновки. Особливості оформлення договорів КП «МА «Київ» (Жуляни)» полягають у встановленні специфіки предмету договірних відносин, які безпосередньо впливають на обов'язкові та додаткові положення договору. Загалом зміст договору, структура і розміщення реквізитів мають типовий набір реквізитів, які визначають загальні моменти укладання, зміни і розірвання договірних відносин. Разом із цим договори КП «МА «Київ» (Жуляни)» мають певний перелік особливостей укладання, що передбачено організаційно-правовою формою підприємства, статутом та підпорядкованістю вищому органу виконавчої влади – Київській державній адміністрації, тому договір з господарсько-договірної діяльності в авіа-

ційній галузі є складним документом суворого виконання та контролю. Базис господарсько-договірної діяльності складають договори про перевезення пасажирів і багажу, про оренду, про наземне обслуговування літаків, про порядок вирішення компенсації вартості послуг, про надання в користування інфраструктури аеропорту тощо. Для усіх зазначених видів договорів характерні такі ознаки: консесуаль-

ність, відплатність, двосторонність, письмова форма укладання.

Отже, документування господарсько-договірної діяльності аеропорту потребує аналітичних досліджень. Необхідно створити єдину класифікацію видів і типові форми основних і допоміжних договорів на повітряному транспорті.

Список використаних джерел

1. Закон України Про нотаріат: за станом на 04 лютого 2019 // Законодавство України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3425-12>.
2. Закон України Про електронну комерцію: за станом на 26 квітня 2017 // Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-19>.
3. Закон України Про електронні довірчі послуги: за станом на 05 жовтня 2017 // Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19>.
4. Кодекс законів про працю України: за станом на 11 жовтня 2018 // Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.
5. Цивільний кодекс України: за станом на 31 березня 2019 // Законодавство України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
6. Господарський кодекс України: за станом на 07 лютого 2019 // Законодавство України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
7. Повітряний кодекс України: за станом на 20 жовтня 2019 // Законодавство України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3393-17>.
8. Статут Комунального підприємства «Міжнародний аеропорт “Київ” (Жуляни) ім. Ігоря Сікорського»: за станом на 24 січня 2012 р. №107 // Портал Київаудит. URL: <https://bit.ly/2M618Gk> (дата звернення: 12.01.2020).
9. Дроздов І. А. Обслуговування в системі цивільно-правових відносин // Журнал міжнародного права. №186. 2012. С. 27–38.
10. Кузьменко Л.Г. Регулювання діяльності аеропортів: світовий досвід. URL: <http://journals.iir.kiev.ua/index.php/apmv/article/viewFile/2419/2152> (дата звернення: 12.01.2020).
11. Литвинська С., Плоха О. Особливості оформлення договорів в авіаційній галузі // Документно-інформаційні комунікації в умовах глобалізації: матеріали III Всеукраїн. наук.-практ. конф., м. Полтава, 22 листопада 2018 р. Полтава : ПолтНТУ, 2018. С. 111–114.
12. Мілаш В. С. Комерційний договір у контексті сучасних ринкових умов : монографія. Харків : Видавець ФОП Вапнярчук Н. М., 2007. 440 с.
13. Немченко С. С. Принцип свободи договору – головний принцип договірних відносин у цивільному праві // Південноукраїнський правничий часопис. 2014. № 3. С. 101–103.
14. Сельченкова С. В. Діловодство : практ. посіб. Київ : Інкунабула, 2009. 480 с.
15. Палеха Ю. І. Документування в підприємницькій сфері : навч. посіб. Київ : Ліра-К, 2014. 512 с.
16. Подвірна О. В. Інститут договірної права: необхідність реформування та перспективи розвитку // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». 2018. № 2 (18). URL: <http://lj.oa.edu.ua/articles/2018/n2/18povtpr.pdf> (дата звернення: 11.01.2020).
17. Швецова-Водка Г. М. Документознавство : словник-довідник термінів і понять : навч. посіб. Київ : Знання, 2011. 319 с.
18. Щербина Д. І. Правові аспекти укладання договору // Юридичний вісник України. 2012. № 31. 3–9 серп. С. 8–12.

References

1. Law of Ukraine on notarization. (2019). Retrieved from: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3425-12> [in Ukrainian].
2. Law of Ukraine on electronic commerce. (2017). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-19> [in Ukrainian].
3. Law of Ukraine on electronic services. (2017). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19> [in Ukrainian].
4. Code of Laws on Ukraine in Ukraine (2018). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08> [in Ukrainian].
5. Civil Code of Ukraine: (2019). Retrieved from: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/435-15> [in Ukrainian].
6. Commercial Codex of Ukraine. (2009). Retrieved from: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/436-15> [in Ukrainian].
7. Repeated Code of Ukraine. (2019). Retrieved from: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3393-17> [in Ukrainian].
8. Statute of the Public Utility Enterprise “International Airport “Kyiv “(Zhuliani) im. Igoria Sikorskogo” from September 24 2012, № 107. Portal of Kyiv Audit. Retrieved from: <https://bit.ly/2M6l8Gk> [in Ukrainian].
9. Drozdov I. A. (2012). Service in the system of civil law legal. Journal of International Law. No. 186. 27-38 [in Ukrainian].
10. Kuzmenko L.G. (2017). Regulatory diyalnosti aeroportiv: svitovy dosvid. Retrieved from: <http://journals.iir.kiev.ua/index.php/apmv/article/viewFile/2419/2152> [in Ukrainian].
11. Lytvynska S., Ploha O. (2018). Special features for signing an agreement in aviation galuzy. Proceedings from of the 3rd All-Ukraine Scientific and Practical Conference «Documents and information in the minds of globalization» (pp. 111–114). Poltava: PoltNTU [in Ukrainian].
12. Milash V. S. (2007). Commercial agreement in the context of modern market conditions. Kharkiv: Publisher FOP Vapnyarchuk N.M. [in Ukrainian].
13. Nemchenko S. S. (2014). The principle of freedom of contract - the main principle of contractual relations in civil law. South Ukrainian Law Journal, 3. 101–103 [in Ukrainian].
14. Selchenko S. V. (2009). Paperwork: pract. tool. Kyiv: Incunabula [in Ukrainian].
15. Paleha Y. I. (2014). Documentation in the business sphere: textbook. guide: Kiev: Lira-K [in Ukrainian].
16. Podvirna O. V. (2018). Contract Law Institute: The need for reform and prospects. Journal of the National University of Ostroh Academy. Law Series, 2 (18). Retrieved from <http://lj.oa.edu.ua/articles/2018/n2/18povtpr.pdf> [in Ukrainian].
17. Shvetsova-Vodka G. M. (2011). Documentary Studies: Dictionary-Directory of Terms and Concepts: Tutorial. tool. Kiev: Knowledge [in Ukrainian].
18. Shcherbin D. I. (2012). Legal aspects of the contract. Legal Bulletin of Ukraine, 31, 8–12 [in Ukrainian].